

חוברת תרגול – אלבום המשפחה שלי: שורשים וסיפורים אישיים

מהדורה למורה חנ"מ

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את המושג מורשת ואת מרכיביו: סיפורים, מנהגים, חפצים וערכים
- לתרגל קריאה מעמיקה של טקסטים אישיים לפי ארבעת הרבדים
- לקשר בין סיפור אישי-משפחתי לבין אירועים היסטוריים של עליות לישראל
- להכין כלים (שאלות ריאיון, עץ משפחה, תיאור חפץ) ליצירת תוצר אישי על המשפחה

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – פרק 1 • מהי מורשת? מושגי יסוד – התאמת מושגים והגדרות

- 1 – ג (מה שעובר אלינו מהדורות הקודמים: סיפורים, מנהגים, ערכים וחפצים)
- 2 – ד (מי אני – מה שמרכיב אותי ומחבר אותי לאחרים)
- 3 – א (חפץ שעובר במשפחה ומספר סיפור מהעבר)
- 4 – ב (מנהג שחוזרים עליו שנה אחרי שנה, דור אחרי דור)

חלק ב' – פרק 1 • מהי מורשת? מושגי יסוד – זיהוי המושגים בסיפורים

- 1. א – שעון הכיס של סבא־רבא שלמה
- 2. א – אבא של סבא אליהו

חלק ג' – פרק 1 • מהי מורשת? מושגי יסוד – הבנה והסבר

- 1. לא נכון – זהו ההגדרה של "חפץ מורשת"; זהות היא מי שאני ומה שמחבר אותי לאחרים
- 2. נכון – כך מוגדר במשחק ההתאמה

חלק ד' – פרק 1 • מהי מורשת? מושגי יסוד – כתיבה והסבר

חלק ה' – פרק 2 • סיפורי חפצים: השעון והמזוודה – הבנה ואיתור מידע

- 1. א – צנעא, תימן
- 2. א – מרבד הקסמים

חלק ו' – פרק 2 • סיפורי חפצים: השעון והמזוודה – הבנה ואיתור מידע (המשך)

- 1. נכון – כך מתואר בסיפור על השעון
- 2. לא נכון – הם צעדו ברגל במדבר עד שהגיעו למטוסים

חלק ז' – פרק 2 • סיפורי חפצים: השעון והמזוודה – מילים ותוכן

- 1. רכוש
- 2. תמונה

חלק ח' – פרק 2 • סיפורי חפצים: השעון והמזוודה – התאמת מושגים

- 1 – ג (כל החפצים והדברים ששייכים לאדם)
- 2 – ד (בלויות, נשחקו מרוב שימוש)
- 3 – א (היו חייבים, לא הייתה להם ברירה)
- 4 – ב (מבצע שבו הוטסו לישראל רוב יהודי תימן)

חלק ט' – פרק 3 • סיפורי מתכון ושם: המחברת והשם המשפחתי – הבנה בסיסית

- 1. א – מרוקו
- 2. א – מחברת מתכונים ישנה

חלק י' – פרק 3 • סיפורי מתכון ושם: המחברת והשם המשפחתי – השלמות ונכון/לא נכון

- 1. צרפתית
- 2. ירוק

חלק י״א – פרק 3 • סיפורי מתכון ושם: המחברת והשם המשפחתי – נכון או לא נכון

- 1. לא נכון – היא השאירה את הכתמים והשגיאות כי הם חלק מהסיפור שלה

חלק י״ב – פרק 3 • סיפורי מתכון ושם: המחברת והשם המשפחתי – הבנה מעמיקה ופרשנות

- 1 – ג (מקום שבו עולים חדשים לומדים לכתוב ולדבר עברית)
- 2 – א (סופגניות מסורתיות שמכינים במימונה)
- 3 – ד (החליפו שם לועזי בשם עברי)
- 4 – ב (עץ)

חלק י״ג – פרק 4 • עץ המשפחה ושורשים ממקומות בעולם – מה זכרתם?

- 1. א – תימן
- 2. ב – מרוקו
- 3. ג – פולין

חלק י״ד – פרק 4 • עץ המשפחה ושורשים ממקומות בעולם – מתאימים ומסדרים

- 1. נכון – כך מסופר בטקסט על השעון הישן

חלק ט״ו – פרק 4 • עץ המשפחה ושורשים ממקומות בעולם – התאמות וסידור

- 1 – ד (תימן)
- 2 – א (מרוקו)
- 3 – ב (פולין)
- 4 – ג (ברית המועצות (קייב))

חלק ט״ז – פרק 4 • עץ המשפחה ושורשים ממקומות בעולם – השלמות

- 1. שני
- 2. רביעי

חלק י״ז – פרק 5 • ריאיון וחפץ מספר: יוצרים תוצר אישי – היכרות עם המשימה

- 1. נכון – כך מוסבר בהוראות המשימה
- 2. לא נכון – מותר גם להוסיף שאלה אישית
- 3. נכון – ההוראות ממליצות על בן משפחה מבוגר

חלק י״ח – פרק 5 • ריאיון וחפץ מספר: יוצרים תוצר אישי – מבנה תיאור החפץ

- 1 – ג (איך קוראים לחפץ)
- 2 – א (מי הבעלים של החפץ, בעבר או היום)
- 3 – ב (הזמן והמקום שמהם הגיע החפץ)

חלק י״ט – פרק 5 • ריאיון וחפץ מספר: יוצרים תוצר אישי – כותבים ויוצרים

- 1. תיאור קצר וברור של החפץ ושל בעליו
- 2. שאלה פתוחה הקשורה למשפחה או למורשת

חלק כ׳ – חזרה מסכמת – שאלות סגורות על כל הפרקים

- 1. ב – מה שעובר אלינו מהדורות הקודמים: סיפורים, מנהגים, ערכים וחפצים
- 2. ב – תימן
- 3. ג – ממרוקו

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תשובה טובה מזכירה שחפץ מורשת מספר סיפור וקושר בין דורות, לא רק שימושו
- תשובה טובה מתייחסת לפרטים מהסיפור ומסבירה למה הוא מעניין או מרגש
- תשובה טובה מראה ניסיון אמיתי לברר פרטים בבית, גם אם לא כל המידע נמצא

טיפים להפעלה:

- אפשר לחלק את החוברת לארבע-חמש מפגשים, כל פעם פרק אחד עם סיפור ותרגול
- לתלמידים מתקשים אפשר לצמצם למשימות רובד 1-2 בלבד ולדלג על רובד 3-4
- לתלמידים מתקדמים כדאי להוסיף את משימות ההבעה והיצירה כעבודת העשרה
- מומלץ לשלב את עבודת החוברת עם משימת הריאיון והעץ המשפחתי בבית, כהכנה לתוצר הסופי

חוברת תרגול – אלבום המשפחה שלי: שורשים וסיפורים אישיים

אלבום המשפחה שלי – שבילי המורשת

· חנ"מ

תוכן החוברת

1. פרק 1 – מהי מורשת? מושגי יסוד
2. פרק 2 – סיפורי חפצים: השעון והמזוודה
3. פרק 3 – סיפורי מתכון ושם: המחברת והשם המשפחתי
4. פרק 4 – עץ המשפחה ושורשים ממקומות בעולם
5. פרק 5 – ריאיון וחפץ מספר: יוצרים תוצר אישי

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – אלבום המשפחה שלי: שורשים וסיפורים אישיים

חוברת התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת זו תפגשו ארבעה סיפורים משפחתיים ותתרגלו שאלות הבנה מכל הרמות. בסוף כל פרק מחכה לכם תרגיל קצר שיעזור לכם להכין את המשימה האישית שלכם – ריאיון, עץ משפחה או חפץ מספר.

בנק מילים: שני | תמונה | צרפתית | ירוק | רכוש | רביעי

1 חלק א' – פרק 1 • מהי מורשת? מושגי יסוד – התאמת מושגים והגדרות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מורשת	___	**א.** חפץ שעובר במשפחה ומספר סיפור מהעבר
2. זהות	___	**ב.** מנהג שחוזרים עליו שנה אחרי שנה, דור אחרי דור
3. חפץ מורשת	___	**ג.** מה שעובר אלינו מהדורות הקודמים: סיפורים, מנהגים, ערכים וחפצים
4. מסורת	___	**ד.** מי אני – מה שמרכיב אותי ומחבר אותי לאחרים

2 חלק ב' – פרק 1 • מהי מורשת? מושגי יסוד – זיהוי המושגים בסיפורים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזה מהחפצים הבאים הוא דוגמה ברורה ל"חפץ מורשת"?

(א) שעון הכיס של סבא־רבא שלמה (ב) עט חדש שקנו בחנות (ג) מחשב נייד

2. ביחס לדניאל מסיפור השעון, מי הוא סבא־רבא שלמה?

(א) אבא של סבא אליהו (ב) אח של סבא אליהו (ג) בן דוד

3 חלק ג׳ – פרק 1 • מהי מורשת? מושגי יסוד – הבנה והסבר

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	"זהות" פירושה חפץ שעובר במשפחה מדור לדור	☐	☐
2	סבא־רבא הוא האבא של הסבא או של הסבתא שלי	☐	☐

4 חלק ד׳ – פרק 1 • מהי מורשת? מושגי יסוד – כתיבה והסבר

ענו בקצרה.

5 חלק ה׳ – פרק 2 • סיפורי חפצים: השעון והמזוודה – הבנה ואיתור מידע

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. בעיר ובמדינה האלו קיבל סבא־רבא שלמה את השעון

(א) צנעא, תימן (ב) וורשה, פולין (ג) קזבלנקה, מרוקו

2. איך נקרא גל העלייה שבו הגיעה משפחתו של סבא־רבא שלמה לישראל?

(א) מרבד הקסמים (ב) מבצע משה (ג) עליית הנוער

6 חלק ו׳ – פרק 2 • סיפורי חפצים: השעון והמזוודה – הבנה ואיתור מידע (המשך)

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	מחוגי השעון הישן נעצרו על השעה ארבע בדיוק	☐	☐
2	המשפחה של סבא־רבא שלמה הגיעה לישראל ברכב פרטי	☐	☐

7 חלק ז׳ – פרק 2 • סיפורי חפצים: השעון והמזוודה – מילים ותוכן

השלימו את המילה החסרה.

1. המילה _____ בסיפור השעון פירושה: כל החפצים והדברים ששייכים לאדם

2. בתוך המזוודה של אמא, מלבד בובה וספר שירים, הייתה גם _____ של סבתא שלה

8 חלק ח׳ – פרק 2 • סיפורי חפצים: השעון והמזוודה – התאמת מושגים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. רכוש	___	**א.** היו חייבים, לא הייתה להם ברירה
2. שחוקות	___	**ב.** מבצע שבו הוטסו לישראל רוב יהודי תימן
3. נאלצו	___	**ג.** כל החפצים והדברים ששייכים לאדם
4. מרבד הקסמים	___	**ד.** בלויות, נשחקו מרוב שימוש

9 חלק ט׳ – פרק 3 • סיפורי מתכון ושם: המחברת והשם המשפחתי – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מאיזו ארץ עלתה סבתא זוהרה לארץ ישראל?

(א) מרוקו (ב) תימן (ג) פולין

2. מה מצאה נועה במגירה התחתונה במטבח?

(א) מחברת מתכונים ישנה (ב) אלבום תמונות (ג) שעון כיס

10 חלק י׳ – פרק 3 • סיפורי מתכון ושם: המחברת והשם המשפחתי – השלמות ונכון/לא נכון

השלימו את המילה החסרה.

1. סבתא זוהרה התחילה לכתוב את המתכונים ב _____ , כי עוד לא ידעה עברית

2. שם המשפחה 'גרינבוים' ביידיש פירושו עץ _____

11 חלק י״א – פרק 3 • סיפורי מתכון ושם: המחברת והשם המשפחתי – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	סבתא זוהרה כתבה מחדש את כל המתכונים בכתב יפה ונקי	☐	☐

12 חלק י״ב – פרק 3 • סיפורי מתכון ושם: המחברת והשם המשפחתי – הבנה מעמיקה ופרשנות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. אולפן	___	**א.** סופגניות מסורתיות שמכינים במימונה
2. ספינג'	___	**ב.** עץ
3. עברתו	___	**ג.** מקום שבו עולים חדשים לומדים לכתוב ולדבר עברית
4. אילן	___	**ד.** החליפו שם לועזי בשם עברי

13 חלק י"ג – פרק 4 • עץ המשפחה ושורשים ממקומות בעולם – מה זכרתם?

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. סבא-רבא שלמה, בעל השעון הישן, עלה לארץ ישראל מאיזו מדינה?

א) תימן ב) מרוקו ג) פולין

2. סבתא זוהרה, בעלת מחברת המתכונים, עלתה לארץ ממדינה כלשהי. איזו?

א) תימן ב) מרוקו ג) פולין

3. שם המשפחה המקורי 'גרינבוים', שהפך ל'אילני', הגיע ממדינה. איזו?

א) תימן ב) מרוקו ג) פולין

14 חלק י"ד – פרק 4 • עץ המשפחה ושורשים ממקומות בעולם – מתאימים ומסדרים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	סבא-רבא שלמה עלה ארצה במבצע שנקרא 'מרבד הקסמים'	☐	☐

15 חלק ט"ו – פרק 4 • עץ המשפחה ושורשים ממקומות בעולם – התאמות וסידור

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. שלמה (סבא-רבא בעל השעון)	___	**א.** מרוקו
2. זוהרה (סבתא, מחברת המתכונים)	___	**ב.** פולין
3. אבי הסבא (שם המשפחה גרינבוים)	___	**ג.** ברית המועצות (קייב)

4. אמא של יונתן	___	**ד.** תימן

16 חלק ט״ז – פרק 4 • עץ המשפחה ושורשים ממקומות בעולם – השלמות

השלימו את המילה החסרה.

1. בעץ המשפחה, ההורים שלי (אמא ואבא) נמצאים בדור ה _____

2. הדור הרחוק ביותר בתבנית עץ המשפחה בפרק נקרא דור ה _____

17 חלק י״ז – פרק 5 • ריאיון וחפץ מספר: יוצרים תוצר אישי – היכרות עם המשימה

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	במשימת הריאיון צריך לבחור 5–8 שאלות מהמאגר (או לכתוב שאלה משלכם).	☐	☐
2	אסור לכתוב שאלה משלכם, מותר רק לבחור מהמאגר.	☐	☐
3	בריאיון כדאי לבחור דווקא בן משפחה מבוגר.	☐	☐

18 חלק י״ח – פרק 5 • ריאיון וחפץ מספר: יוצרים תוצר אישי – מבנה תיאור החפץ

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. שם החפץ	___	**א.** מי הבעלים של החפץ, בעבר או היום
2. למי הוא שייך / שייך היה	___	**ב.** הזמן והמקום שמהם הגיע החפץ
3. מאיזו תקופה / מאיפה הגיע	___	**ג.** איך קוראים לחפץ

19 חלק י"ט – פרק 5 • ריאיון וחפץ מספר: יוצרים תוצר אישי – כותבים ויוצרים

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו חפץ משפחתי (אמיתי או מדומיין) וכתבו: מה החפץ, ולמי הוא שייך.

2. כתבו שאלה אחת משלכם שהייתם רוצים להוסיף למאגר שאלות הריאיון.

20 חלק כ' – חזרה מסכמת – שאלות סגורות על כל הפרקים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהי מורשת?

א) רק חפצים ישנים במחסן

ב) מה שעובר אלינו מהדורות הקודמים: סיפורים, מנהגים, ערכים וחפצים

ג) רק שמות משפחה

2. סבא־רבא שלמה קיבל את השעון בעיר צנעא. מאיזו מדינה הוא?

א) מרוקו ב) תימן ג) פולין

3. סבתא זוהרה התחילה לכתוב את מחברת המתכונים כשעלתה מאיפה?

א) מתימן ב) מפולין ג) ממרוקו

כרטיס יציאה

תוכלו להסביר במילים שלכם מה ההבדל בין חפץ רגיל לחפץ מורשת?

תוכלו לספר מה הסיפור המשפחתי שהכי נגע ללב שלכם, ולמה?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀